

Geachte leden van de gemeenteraad/ leden van de commissie Ruimte.

Op de agenda van de commissie Ruimte d.d. 17 mei 2023 staat ter voorbereiding van de agenda van de gemeenteraad d.d. 31 mei 2023 het voorstel tot vaststelling van de zoekgebieden voor windenergie en participatieplan beleidskaders windenergie. In vervolg op onze reactie op het haalbaarheidsonderzoek willen wij graag onze reactie op dit voorstel met u delen.

Het concept participatieplan is op ons verzoek op 18 april jl. onder embargo ter info met ons gedeeld. Stichting Belangengemeenschap Buurse (hierna: SBB) heeft op 1 mei jl. bijgaande reactie gestuurd (zie bijlage 1). Hierop hebben wij een ambtelijke terugkoppeling gehad. In deze terugkoppeling wordt veelal aangegeven dat veel van de door ons ingebrachte punten nader uitgewerkt en met ons afgestemd zullen worden. Dat geeft ons, én u, op voorhand echter weinig zekerheid over wat het resultaat zal zijn en hoe de participatie definitief wordt vormgegeven.

1. Participatieplan

Participatie (inwoners laten meepraten) mag geen doel op zich zijn. Het belang van een goed doorlopen participatietraject mag niet worden onderschat. De wijze waarop die participatie wordt ingevuld, speelt een belangrijke rol in de relatie tussen de inwoner en de gemeente en het vertrouwen van de inwoner in uw gemeentebestuur.

Volgens ons zou het resultaat van een goed doorlopen participatieproces moeten zijn: maatschappelijke acceptatie van het gemeentelijk windbeleid, het vergroten van het begrip, draagvlak en de bewustwording van de afwegingen die binnen het gemeentelijk windbeleid worden gemaakt. Als de gemeente participatie serieus neemt zou dit het ambitieniveau moeten zijn.

Wij willen voorkomen dat het participatietraject voor de mensen die daarin meedoen, uitloopt op een teleurstelling, onbegrip of nog erger wantrouwen en meer weerstand. Dit vraagt om een goed doordacht plan: Hoe kunnen we dit realiseren, wat is daarvoor nodig, wat gaat wij daarvoor doen? Voorliggend plan is een mooie eerste aanzet, maar voldoet hier nog niet aan.

Een voorbeeld:

Hoe worden inwoners die actief willen meedenken en meepraten in de positie gebracht dat zij ook op een level playing field kunnen meedenken, meepraten en adviseren? In het participatieplan wordt deze vraag niet beantwoord en zijn geen acties benoemd waarmee een level playing field is geborgd. De erkenning dat inwoners hierbij steun nodig hebben, lezen wij in het Participatieplan niet terug. Weet dat de inwoners die bereid zijn mee te doen in het participatietraject een enorme kennisachterstand moeten inhalen, in hun eigen (beperkte) vrije tijd en in kort tijdsbestek. Een 'Buurtmasterclass Windenergie' of een 'Windsafari' is niet voldoende om de kennisachterstand in te halen. Bovendien zal de kennisbehoefte per individu/ doelgroep verschillend zijn. Om deze leemte in te vullen zou de gemeente inwoners kunnen faciliteren met externe professionele ondersteuning (bijv. NLVOW) die de inwoners met informatie, kennis en vaardigheden verder helpt.

Advies: *de SBB stelt u voor het participatieplan niet vast te stellen, maar het college te verzoeken om een aangepast participatieplan, waarin de randvoorwaarden voor een succesvol participatietraject ('wat is daarvoor nodig') goed zijn verankerd en in het proces zijn geborgd.*

2. Gemeentelijk windbeleid

2.1. *Het proces tot dusver.*

De gemeenten hebben afgesproken binnen de RES Twente en met provincie Overijssel dat per 1 juli 2023 beleid voor windenergie is vastgesteld, inclusief zoekgebieden. De zoekgebieden en uitsluitingsgebieden zijn integraal onderdeel, sterker nog het fundament van het gemeentelijk beleid.

Uit contacten met de gemeente hebben we begrepen dat ervoor is gekozen de zoek- en uitsluitingsgebieden niet integraal onderdeel te laten zijn van het nog te formuleren beleid, om de maatschappelijke discussie over windenergie en mogelijke ophef over de komst van windturbines te trechteren.

Wij hebben twijfels bij de gekozen strategie. De manier waarop het proces tot nu is aangevlogen is naar onze mening niet bevorderlijk geweest voor de maatschappelijke acceptatie van het gemeentelijk windbeleid. Wat wij opgevangen hebben, is dat het proces zoals het tot nu is doorlopen bij de inwoners onbegrip, onrust en wantrouwen heeft opgewekt. De gemeente heeft, zo menen wij, hier kansen laten liggen. Wij verwijzen u graag naar de Kadernota van gemeente Tubbergen¹. Dit is een goed voorbeeld van hoe de gemeente tot haar beleidsafwegingen en keuzes is gekomen. Door de lezer hier heel transparant in mee te nemen, ontstaat er begrip en draagvlak.

2.2. *Wat nu, hoe nu verder?*

Het voorliggend besluit tot vaststelling van de zoek- en uitsluitingsgebieden is een (ruimtelijk) besluit, met impact voor bewoners. Met dit besluit stelt uw gemeenteraad vast:

- Waar u absoluut geen windturbines wilt hebben
- In welke gebieden u binnen de nog nader vast te stellen beleidskaders windturbines zou willen toestaan.

Inwoners vinden hier wat van en zijn nog niet in de positie gebracht hun mening hierover met u te delen. Omdat aan dit besluit geen enkele vorm van participatie is voorafgegaan, geven we u ter overweging mee het gesprek met inwoners hier alsnog over te voeren en het besluit over het aanwijzen van zoekgebieden voor inspraak open te stellen. Voor uw gemeenteraad kan dit ook een mooie graadmeter zijn, welke weg de gemeente in het kader van de doelstelling 'maatschappelijke acceptatie van het gemeentelijk windbeleid, het vergroten van het begrip, draagvlak en de bewustwording van de afwegingen die binnen het gemeentelijk windbeleid worden gemaakt' nog heeft te gaan.

Advies: *de SBB stelt u voor het besluit tot vaststelling van de zoekgebieden in ontwerp vast te stellen en voor inspraak voor inwoners en belanghebbenden open te stellen.*

2.2.1. *Wat als 1 juli niet wordt gehaald?*

In het raadsvoorstel wordt nadrukkelijk aangegeven dat het vaststellen van zoekgebieden voor 1 juli 2023 voorwaardelijk is om zelf regie te houden, omdat anders de provincie windinitiatieven zal gaan toetsen aan het provinciaal beleid. Uit navraag bij BBB Overijssel blijkt dat het genuanceerder ligt en er meer ruimte is om windbeleid vast te stellen dan de oorspronkelijke termijn (zie bijlage 2).

¹ <https://bestuur.tubbergen.nl/Vergaderingen/Gemeenteraad-Tubbergen/2023/02-mei/19:30/Kadernota-om-te-komen-tot-vaststelling-van-windbeleid/Bijlage-20230313-Kadernota-1.pdf>

Dit betekent dat gemeenten ook na 1 juli nog windbeleid kunnen vaststellen, mits zij laten zien dat zij vorderingen maken op dit thema. We verwijzen u hiervoor graag naar de door ons ontvangen reactie van dhr. Rosendaal (BBB, PS Overijssel), waarin hij ook andere relevante suggesties doet.

Overigens heeft het huidige provinciebestuur in haar brief van 13 december 2022 aan de gemeenten ook laten weten dat wanneer een gemeente in een proces zit om tot zoekgebieden te komen en er is een duidelijke einddatum, ook als deze eventueel iets later in de planning ligt, dit proces kan worden gerespecteerd. Daarnaast zou RES 2.0 Twente, het gezamenlijke kader van provincie en gemeenten voor o.m. de bouw van windturbines, volgens de oorspronkelijke planning uiterlijk 1 juli 2023 worden vastgesteld door PS, maar dit is opgeschoven naar eind 2023/begin 2024².

Onze conclusie is dan ook dat de gemeente ook na 1 juli nog beleid voor windenergie, inclusief zoekgebieden kan vaststellen.

2.3. Kaders voor windbeleid

2.3.1. Advies WHO en GGD

In onze zoektocht naar informatie, kwamen wij op de presentatie van de GGD'en Overijssel en Gelderland over wind en gezondheid. In lijn met de WHO adviseren de GGD 'en een geluidsnorm van max. 45 dB Lden te hanteren. Daarbij wordt de opmerking geplaatst 'hoe lager hoe beter' en 'Ook onder 45dB Lden is er nog hinder'. Het heeft ons verbaasd dat deze in onze ogen zeer relevante informatie, niet benoemd werd in het onderzoek van Bosch en Van Rijn, en ook niet terugkomt in voorliggend raadsvoorstel. Volgens Bosch en Van Rijn hoort bij een geluidsnorm 45 dB Lden een afstandsnorm van 600 meter tot woningen. Als uw gemeenteraad de gezondheid van de inwoners van Buurse belangrijk vindt, ligt het voor de hand dat uw gemeenteraad de geluidsnorm van 45 dB Lden en daarbij behorende afstandsnorm van 600 meter als uitgangspunt van het gemeentelijke windbeleid vaststelt en de kaart met zoekgebieden daarop aanpast.

2.3.2 Bestaand beleid (RES 1.0)

In RES 1.0 heeft gemeente Haaksbergen voorgesteld om 94 GWh per jaar op te wekken aan elektriciteit. In het onderliggende raadsvoorstel wordt aangegeven dat de gemeente dit doet met 30 ha zonnenvelden, 22 hectare zon op dak en 5 windturbines. Daarmee lijkt het aantal van 5 windturbines vast te staan, maar met de huidige stand van de techniek kan het bod van gemeente Haaksbergen (50 GWh d.m.v. windturbines) worden ingelost met 2 tot maximaal 3 windturbines (uitgaande van een tiphoogte van 240 meter). Er ligt aan uw gemeenteraad geen voorstel voor om het bod dat de gemeente Haaksbergen in het kader van de regionale energietransitie heeft gedaan te verhogen.

Advies: *De SBB stelt u voor:*

- 1. De geluidsnorm van 45 dB-Lden en de daarbij behorende afstand van 600 meter als kader/uitgangspunt te gebruiken om in gesprek te gaan met de omgeving en*
- 2. De omvang van de zoekgebieden zoals aangegeven op de kaart bij het raadsvoorstel hierop aan te passen.*

² https://overijssel.notubiz.nl/document/12563823/1/brief_van_gs_PS23-000256

3. *Voor het op te stellen windbeleid het college het volgende kader mee te geven:*
 - *In het windbeleid uit te werken hoe op de naleving van de geluidsnorm van 45 dB Lden toezicht zal worden gehouden en hoe de naleving daarvan zal zijn geborgd;*
 - *Alternatieven te onderzoeken (biogas, opslag van energie/warmte, zodat de verhouding wind/zon minder van belang is m.b.t. de belastbaarheid van het elektriciteitsnet etc.) en de uitkomsten daarvan mee te nemen in het windbeleid;*
 - *Dat wordt vastgehouden aan het aanbod dat de gemeente Haaksbergen in de RES 1.0 Twente heeft gedaan, d.w.z. max. 50 GWh aan opwekking door windturbines.*
4. *De provincie te vragen geen initiatieven voor de ontwikkeling van windturbines in de gemeente Haaksbergen in behandeling te nemen tot RES 2.0 door PS is vastgesteld, zodat de gemeente Haaksbergen samen met haar inwoners en belanghebbenden de kaders voor de ontwikkeling van windenergie kan vaststellen.*

2.4. Tot slot

In het belang van de maatschappelijke acceptatie van het gemeentelijk windbeleid, en het vergroten van het begrip, draagvlak voor windenergie vinden wij het belangrijk dat aan het windbeleid van de gemeente Haaksbergen een eerlijke, objectieve en transparante afweging van belangen ten grondslag ligt. Zoals reeds aangegeven is de kadernota van de gemeente Tubbergen een mooi voorbeeld van hoe te komen tot vaststelling van windbeleid. Hierin wordt inzichtelijk gemaakt hoe de afweging/het advies tot stand is gekomen. Sterke punten in deze nota zijn naar onze mening de verschillende scenario's die worden geschetst met daarbij de risico's; er wordt een inkijkje gegeven in de richting/inhoud (advies) van het windbeleid en het participatieproces loopt daar al. Juist door hier zo transparant mogelijk in te zijn, creëert de gemeente draagvlak/begrip voor adviezen die voorliggen en keuzes die worden gemaakt.

Nb. In Tubbergen loopt er al een participatietraject sinds eind 2020, en maakt de aanwijzing van zoekgebieden integraal onderdeel uit van het vast te stellen windbeleid. Uw gemeenteraad zou deze keuze ook kunnen maken. Het vaststellen van de zoekgebieden is dan niet langer voorwaardelijk voor het kunnen starten met beleidsparticipatie.

Advies: *de SBB stelt u voor het windbeleid verder uit te laten werken naar voorbeeld van de gemeente Tubbergen.*

Met vriendelijke groeten,

Stichting Belangengemeenschap Buurse